

ÖLMƏYƏN SEVGİNİN DASTANI

Əli Rza XƏLƏFLİ

(məsnəvi-poema)

I

Salam olsun adına, sözdə yanan aşiqin,
Alowlardan doğulub, közdə yanan aşiqin.
Kəm olmasın üstündən Allahın nəzərləri,
Yolunda sabit-qədəm, izdə yanan aşiqin.

Qürurunda Şahdağı, ruhunda Muğanı var.
Toqquşsa buludları şimşəkdən doğanı var.
Həsərlərin yağışı başından yağanı var,
Ağ dəvəsi Tobrizdə, düzdə yanan aşiqin.

Salam olsun bu yurdun bayraqlı sabahına,
Torpağında, daşında şəhid-şəhid ahına.
Salam olsun gücündə yenilməz silahına,
İnamında təpəri dizdə yanan aşiqin.

Qəlbinin yağısında fəryada, oda dolan,
İllərin ağrısında yaddaşda, yada dolan,
Yazaram dastanını sevgidə ada dolan,
Payızdan, qışdan keçib yazda yanan aşiqin.

Gözləri nəm daşdı, baxışı qəm-qəm oldu,
Şadlığı heç olmadı, kədərli hər dam oldu.
Xələfli söz içində dördinə həmdəm oldu,
Ürəyində tellənən, sazda yanan aşiqin.

Allahım, bir göz yetir səni sevən bəndənə,
Sən bir açıq qapısın hər millətə, hər dinə,

Hər çətinə düşəndə üz tuturam mən sənə,
Sexavətin rəhmindir öz bəxtindən küsənə.

Mən salamlı gəlmişəm dərgahına, Allahım,
Bax qoyaram yolunda hər gahına, Allahım.

Çox əzablar görmüşəm - anma dözbiz düşməsam,
Söz odamı, evimi ümidimlə qurmuşam.

Dözüm yolu seçmişəm qismətimdə, Allahım,
Bezəmədim haqq olana hörmətimdə, Allahım.

Ümid sənə inamım, qəlbimdəki eşqimdir,
Səndən gələn işıqım təbəddüki eşqimdir.

Allahım, öz yolunda sənə doğru gəlirəm,
Sənə doğru gələnə qaytarmazsan, bilirəm.

Ələyindən tutmağa mənə güc ver, təpər ver,
Biganələr oxuna qalxanım ol, sipər ver.

Gəlirəm ki, nurundan ilhamıma pəy alam,
Kökədən düşmüş təbəmə haray alam, hay alam.

Bir qovamı, qığılıcı mən, atəşlərə yanmağa,
Qoy gəlsin ilham pərim sözdə alovlanmağa.

Cana gəlsin dilimdə, misralar dil-dil ötsün,
Qoy ürəyim çırpınsın, duyğular tel-tel ötsün.

Bir sevgi dastanını yazım odla, atəşlə,
Sözümə işıq gəlsin qəlbimdəki günəşlə.

Allahım, yaddaşma qaytar sevgi üzümlü,
Eşqində yanarlara təmsal eyle günümü.

Əzəl gündən söz eşqim adın ilə bağlanıb,
Sözəndən ayrılışda qəlbim köz-köz dağlanıb.

Bilirəm istəyində qalxaram ayağa mən,
Əhdimlə güvənərdəm, inama dayağa mən.

Çək mənə, qanadının altında nəfəs alım,
Təbəmmül söz üstündə yanmağa həvəs alım.

Allahım, sən özün sənə toxun, acın sahibi,
Özün sənə hər istəyin, ehtiyacın sahibi.

Ürəyimdə ocaq çat, oda düşsün qoy canım,
Sevgi ilə qağlansın damarımada al canım.

İstəyimə yetməsən mənə yandırar ahım,
Bircə onu bilirəm, sən sənə mənim pənahım.

Bir kağızdır, bir qələm, yolunu aç sözümün,
Yağışı sözdə gəlsin, ocağımın, közümlün.

Xəbər gəldi dostumdan; hardasan, nə yazırsan?
Vaxtı yelə verməklə məzarımı qazırsan.

Gəncliyini yada sal, eşqə bir dastan başla,
İlhamından güc əlsin, söz bəzənsin şabəşla.

Yaddaşında yaşayan «Bir sevgi dastanı» var,
Qəlbimdə məhəbbətin solmaz gülüstani var.

Bu sevgi dastanını mən bir zaman yazmışam,
Sevgini varlığında yuxu kimi yozmuşam.

Sən də onu yazasan poetik bir ovqatda,
Bildirərsən gəncliyə sevgini bir sovgatda.

İlhamlı duyğuların alar sözün öcünü,
Göstərəcəm qələmin məsnəvidə gücünü.

Sözün ölməz ruhuna od gətir, alov saçsın,
Eşqinlə ilham pərin uçmağa qanad açsın.

Sən yazmasan, kim yazar, yaddaşda qalan sözü,
Yaddaşda kim saxlayar, binadan yalan sözü.

Dostumun diləyini sözümə dən tuturam,
Nizamiyə yaz deyən istəyən tən tuturam.

Sözü çəkir nizamə, əziz dostum İlxanə,
Tənəsis sözləri də yağıda oda yaxanə.

Nitqində bir təkid var, sözü dolur qəlbimə,
İstəyindən atəşi, közü dolur qəlbimə.

Qoy sözündə görünsün, «ol» gücünün əzəli,
Ovqatında Nizami, yağısında Füzuli.

Sən söz elə sevgidə hər acımı, şirini,
Saf diləyə çağır Nizamının şirini.

Füzulinin Leylisi, Məcnunu könül oda,
Sevgilərdə yaşayır ölməyən eşqin ada.

«Gülüstanı» yazmağı - dostu belə demişdi,
Qönçəsini açmağı bülbul gülə demişdi.

Sözər gülə dönmüşdü Sədinin varlığında,
Beləcə güllənmişdi Sadi eşqin dağında.

II

Mən taleyin, qədərin çox üzünü görmüşəm,
Ac gözünü görmüşəm, tox üzünü görmüşəm.

Sevgi ilə qurulur bu dünyanın nizamı,
Eşqi məhrab bilirdi söz sərafı Nizami.

Bu dünyanı yaşadan sevgidir, məhəbbətdir,
Yaşamağın dəyəri sevgiyə sədəqətdir.

Sevgidə görməsəydi həyatın sabahını,
İnsanlar yaşatmazdı bir Kərəmin ahını.

Müdrüklər belə deyir; qoy monalar toxunsun,
Yazıblar oxumuşuq, biz də yazaq, oxunsun.

Yazılanlar olmasa, ürəklər boş olardı,
İnsanlar qəddarlaşar, bir bağında olardı.

Siğala çəkir sözü dostum ürəklə, canla,
Danışır asta-asta, hərdən də həyəcanla.

Ötüb zaman, ötüb çağ, indi heç gənə də deyil,
Duyğularla çırpınan ürəyi dinc də deyil.

Yaddaşında qalanlar danışdıqca çözüldür,
Arındıqca duyğular, xatirələr süzüldür.

Hər dəm dolur gözleri, hərdən yol çəkir sanki,
Zamanı yaddaşında şumlayıb ökir, sanki.

İllər ötüb, yaş keçib, sağalmayıb yarası,
Kül içindəndə qorlanırsan ocaq yeri, qarası.

Sevən qəlbini, ürəyini, damarında can yanır,
Oynayan şimşəklərin atəşində can yanır.

Bir sevgi dastanının yağışı döyür mənə,
Bir həsrətli aşiqin baxışı döyür mənə.

Dumanına, çəninə qorq olmuşam qəmlərin,
Söz donunu biçirəm ötən çağın, dəmlərin.

Bələdçim olsa dostum azməram dumanlarda,
Bilirəm ki, dəyişməz insanlıq gümanlarda.

Mən keçmişə baxıram bu günümün yönündən,
Sürətlə keçir illər gözəlirimin önündən.

Qəlbimizdə yaşayan tələbəkli illəri,
Bir baxışla düşmüşdü özü könül bağına.

Sayırsın işıqları o mavi gecələrin,
Xəyalən səkinəyim gülüşlü küçələrin.

Baxıram dostuma mən, zirvəyə qarlar yağıb,
Ömür olan illər də bəhərlər, barlar yağıb.

Amma eşqin yağışı yollar keçir ömürle,
Yorulub yolda qalmır qəmlər içir ömürle.

(Davamı 9-cu səhifədə)

(Əvvəlki 8-ci səhifədə)

Mən bir xoyalı teyifim, o illərin özündə,
Mən də varam hər kəsin baxışında, gözündə.

Kimə mənə görməyir, mən hər kəsi görürəm,
Söz odamı xoyalən, çətir-çətir höürəm.

Qəlbimdə yazmaq eşqi, ruhumda ilham pərim,
Günəşi salamlayırsan gələcək səhərim.

Açılan hər səhərdə bir körpə nəfəsi var,
Hər körpə nəfəsində bir şeir həvəsi var.

Dünya kimindir desən, - gənclərindir, dəyərdən,
Gənclik ömrün tacıdır - ömürdə baş oyduram.

Həyat necə şirindir, qocalıqda bilirik,
Qocalıq qayğısına biz gənclikdə gülürük.

Ötən əsrin sonuna endoqduq el var hələ,
Hələ hava sakitdir, yoxdur boran, qar hələ.

Kim bilir, hələ yollar nə deyir bu gənclərə,
Yollar hara aparar; axşama, ya səhərə?

Bu qayğısız gənclərə dünya hələ təzədir,
Dünya özü onlara ayləncədir, məzədir.

Həyat sevgi bağdır, bülüllər gülə gəlir,
Çırpınır ürək-ürək, qönçələr dilo gəlir.

ÖLMƏYƏN SEVGİNİN DASTANI

...Mavi işıq başlayıb - birinci İlqar gəlib,
Bir biletin səvinci... bəxti özünə gülüb.

Universitet özü canlı, qaynar bir aləm,
Hər gəncin varlığında sevgi dolu nür aləm.

Gələnlərin hər biri bir könül soracağında,
Tapacaq istəyini, bəxti sevgi dağında.

Bir az keçir Stepan, yanında da dostları,
Deyə-gülə onlar da salamlayır İlqarı.

Stepan tanış edir - bu Artur, bu da Gülya,
Bu da üzünə gözəli... kim tanıya, kim duya.

Qız uzağı əlini cəsarətlə İlqara,
Elə bil ki, İlqarın qışı döndü bahara.

Mənim adım Nanadır, sizin dildə Nanayım,
Özüm də şirniklədə təkcəyəm, bir danayım.

Bir həsrət, istilik keçdi qızın əlindən,
Dağ nəəsi ətrini yaydı onun dilindən.

İlqara elə gəldi kənddəki bulaq üstə,
Özü öpdü, oxşadı yarpızı dəstə-dəstə.

Dağ nəəsi ətrini gətirdi sərin külək,
Ötdü durna qatırı, salama gəldi lələk.

Xəyalı aparmışdı onu eşqin dağına,
Bir baxışla düşmüşdü özü könül bağına.

Bu nə oddu, atəşdi, hər kəs bilməz bu sirri,
Düşüncəni yandırır, oda tutur hər yeri.

Nananın onu süzən gözələrinə baxırdı,
Varlığında çağlayan duyğularla axırdı.

Gəncləri çağırırdı həzin musiqi səsi,
Könülləri oxşayırdı hər duyğu tərənsi.

Artur da elə bu vaxt Nananı dəvət etdi,
İlqara elə gəldi... bülbulü uçub getdi.

Nana da toosüflə gözəlirini süzdürdü,
Qınaqlı baxışlarla nəzərinə gəzdirdi.

Deyəsən yuxudaydı, İlqar ayıldı birdən,
Deyəsən varlığına işıq yayıldı birdən.

Nananın cazibəsi nəzərləri çəkmişdi,
Bəlkə, nəçə ürəyə sevgi dənə əkməmişdi.

Dalğaların qoynunda üzürdü su pərisi,
Könüllərə incilər düşürdü su pərisi.

Ortaboy, nazikbədən, xurmayı qısa saçlar,
Ağ üzü ay nurunda, göz üstə qara qaşlar.

Ceyran nəzərləri baxanda can alırdı,
Can diləyi, xoş baxış gəlməyə, qan alırdı.

Bırdı həzin musiqi, Nana gəldi yerinə,
İlqar baxır allanan yanaq üstə tərəinə.

Qızın qəlbini çırpınır, görən nə deyər İlqar,
Bəxtinə qar yağarmı, yoxsa gələmi bəhər?

Bir gündə, bərkəndə istəklə oluru mələ,
İlk baxışdan sevgiyə ürək dolurdu mələ?

Bir ahang, bir istəklə çırpınır ürəkləri,
Daxili bir inamdan güc alır diləkləri.

Bu, belədir, eşqdən ağlanan, dağlanan var,
Bir baxışdan vurulan, əbədi bağlanan var.

Hədiyyə də verildi... iki gəncin əməli,
Sədaqətin, vofanın sevgi rəmzi, təmsali.

«Quranın sürosən»... - Nana təkrar elədi,
Ahında yağışına bu qız imdad elədi.

O qız kimdir görəsən, bir gör necə naz olub,
Onu sevən aşiqin ürəyinə yaz olub.

«Quranın sürosən» deyib onun özünə,
Sevgisini köçürüb şərinə, sözüne.

Elə bu vaxt Gülyabı da birdən sözsə qarşır,
Ocaqsız alovlanan oda, közsə qarşır.

Bir müsəlman qızına söylənən tərifdir o,
Bəlkə, bircə xoş sözsə aldanan həmrəfidir o.

Şərqin nəçə sairə gözəlləri vəsf edib,
Sonra da vəfasızsan, söyləyib, atıb gedib.

Bir də ki, sən - Nanacan, sən ərman qızınan,
Belə bəxti, taleyi baş tutmayan yazı san.

Bu yerdə İlqar özü asta-asta dilləndi,
Təmkini sözləri də usta-usta gülləndi.

Sevgi ali duyğudur, insanlığa yolu var,
Hər kəsə gəl-gəl deyən bir aqlımsız qolu var.

Eşqin taxtı ucadır, dirlərin əli yətməz,
Sevənləri qınağa çəkməyə dili yətməz.

Taleydə görünənlər başa düşər İlqarı,
Bilərlər necə gəldi qışda sevgi baharı.

Aşıqlarda qaydadır bir könüldən vurulmaq,
Min könüldən su içmək, axıb keçmək, durulmaq.

Min illərdir beləcə, sevənlərin dili var,
Sevənlərin ocaqda yanmağı var, külü var.

Müstəbiqə elanı... İlqar şeir deyəcək,
Dostlarının təkidini inamı yəəcək.

Təbəssümlər göndərir yəməmə donlu Nana,
Nəzərləri izləyir İlqar dönsə hayana.

Sevimli duyğuları rənglərə boyanırdı,
İstəyi gözələrində alışırdı, yanırdı.

Məxməri, dolğun bir səs nəfəs-nəfəs yayılır,
Bərkən həkayəti sevgi, həvəs yayılır.

Ucaboy, tökməbədən təmkini odası var,
Hər kəsi sehirləyən səsi var, sədəsi var.

Baxışları Nanada... İlqar şeir deyirdi...
Duyğu-duyğu təzəliklə sevgiyə baş ayırdı.

Poetik nəfəsini İlqar oda tutmuşdu,
Deyəsən məclisi də o, tamam unutmuşdu.

O, dünyanı görmürdü, alışı da, yana da,
Özü yaxşı görürdü bu yağın Nana da.

Yanan qəlbim səndir, köksünə sığ mənə sən,
Göz yağışla salarsan çölü sən, çəməni sən.

Sinəm üstə çırpınan qəlbimin dili sənəndən,
Mənim sevgi bağımın şahinə güllü sənəndən.

Varlığımın hakimi, qəlbimin sirt sənəndən,
«Sən müqəddəs Quranın ən gözəl sürosən».

Sevənlər dünyamızı qoruyan bir körpüdür,
İnsanları birləyi çağırın hər körpüdür.

Tarixlər qocalsa da, sevgilər yaşa dölür,
Əbədi gül aşıqlar heç vaxt salırmı, solmur.

İlqarın danışığı, sözü də şeir idi,
Bu sehirdə Nananın özü də şeir idi.

Şeyrdən axıb gələndə misra-misra duyğular,
Nəğmələrin qəlbində ara-sıra duyğular.

Ey oxucum, yada sal, ilk eşqini, sevgini,
Nələr çəkdi qəlbində, bir xatirə o günü.

Gecələr ürəyində necə qaldın baş-başda,
Nə acılar yazmışsan sən yarı yaddaşda.

Əllər dilsiz, ağışsız bir-birinə toxundu,
Bir eşqin həkayəti belə səsiz oxundu.

İnsanlığın dilləndə danışan ürəklərdir,
Qovuşmağa can atan arzular, diləklərdir.

Məhəbbəti çıxmışdı düşüncə dumanından,
Unutmuşdu məkanı çıxmışdı zamanından.

Nananın gözələrində bircə İlqar var idi,
Bir gül ili qəlbində yaz idi, bahar idi.

Qəlbində çırpınırdı yarpaq-yarpaq varlaqlar,
Sevgidən varlığına axır təzə sorlaqlar.

Hər misram oxuyur Nana özü təzədən,
Nəfəs-nəfəs çəkirdi yanan sözü təzədən.

Asta-asta tərpənir dodaqları Nananın,
Ürəyi danışdı sevgisində yananın.

Nana özü qəlbini yanan odda sanırdı,
Elə İlqar özü də bu ocaqda yanardı.

(Davamı 16-cı səhifədə)

Ölməyən sevginin dastanı

(Əvvəli 9-cu səhifədə)

Heç onlar bilmədilər, şənlik necə qurtardı,
Gənclər bilmədi; gündüz, yoxsa gecə qurtardı.

Dostlar yola saldılar Nana ilə İlqarı,
Beləcə yol başladı iki qütbün baharı.

Eh gənclik, sən nə qədər aydan arı, durusan,
Sən eşqinlə, sevginlə bu həyatın nurusan.

Yaddaşımda çözüdür, ömrümün tufanları,
Həyatımın ən gözəl illəri, zamanları.

Bu günümdən baxıram dostumun gözlərinə,
Ün tuturam acılı, şirinli sözlərinə.

...Hə, əzizim İsaxan, bu həyatın gərdişi,
Bəlkə də bir oyundur bu dünyanın hər işi.

Danışırsan yığıram sözbəsöz hər kəlməni,
Oxuyanda sevinsin, qınamasın dil məni.

Bəxtimiz də çox xoşbəxt görünürdü o gecə,
Sevgimiz ay nuruna bürünürdü o gecə.

Sabahkı görüşə də biz ümidlə ayrıldıq,
Sevgili bir duyğuyla, düz ümidlə ayrıldıq.

Qəlbim nəgmə oxuyur, sözlər uçur dilimdən,
Hələ də gül qoxusu çəkilməyib əlimdən.

Cənnət qoxulu nəfəs gəldi axşam mehində,
Sevgimiz yuyunurdu duyğuların şəhində.

Bir baxışdan görmək ilə,
Ürəyindən sevdim səni.
Arzu-arzu, istək-istək
Diləyindən sevdim səni.

Sən bir şeir ovsununda,
Mən taleyin oyununda;
Gəldin bir mələk donunda
Tüləyindən sevdim səni.

Bir qəfəsdə ac quş idim,
Yol yox idi... hara gedim?
Nəfəs-nəfəs, udum-udum,
Küləyindən sevdim səni.

Gözlərindən tora düşdüm,
Yoxa düşdüm, vara düşdüm,
Heç bilmədim hara düşdüm,
Kələyindən sevdim səni.

Xələfli, çin oldu yuxun,
Qurbanıyam azın, çoxun.
Qərib durna atan oxun,
Lələyindən sevdim səni.